

Planowane jest objęcie wschodniej części gminy ochroną Głównego Zbiornika Wód Podziemnych - Pradolina Barycz -Głogów E (303). Planowany obszar najwyższej ochrony (ONO), obejmuje miejscowości: Smogorzów Mały, Smogorzów Wielki, Rudawa, Brzózka, Trzcinica Wołowska, Głębowice, Staszowice, Turzany, Białawy Małe. Obszar wysokiej ochrony (OWO), obejmie miejscowości: Białawy Wielkie, Czaplice, Aleksandrowice. Ochrona zostanie wprowadzona Rozporządzeniem Rady Ministrów, gdzie będą określone granice, nakazy i zakazy.

Głębokość występowania wód gruntowych i miąższość warstwy wody na omawianym terenie jest uzależniona od rzeźby terenu i budowy geologicznej. Zwierciadło wody gruntowej ulega szybkim wahaniom związanym z warunkami atmosferycznymi. Na terenie opracowania można wydzielić trzy strefy wodne o różnej głębokości występowania pierwszego poziomu wód gruntowych. Najpłycej od 0 do 2 m wody gruntowe zaznaczają się na rozległym obniżeniu nawiązującym do doliny Odry, w południowo - zachodniej części obszaru. Tereny wysoczyzny morenowej charakteryzuje się występowaniem zwierciadła wody gruntowej na głębokości 2 -5 m. W obrębie Wzgórz Trzebnickich poziom wody gruntowej zalega najczęściej na głębokości ponad 5 m.

Pod względem hydrogeologicznym obszar opracowania położony jest w regionie wrocławskim. Dwa główne piętra użytkowe to poziom trzecio- i czwartorzędowy. Wody piętra trzeciorzędowego występują w osadach piaszczysto - żwirowych, które w formie soczew lub nieregularnych poziomów występują wśród utworów ilastych. Warstwy wodonośne zalegają na większości obszaru na głębokościach 50 - 100,0 m, lokalnie 15-50 m p.p.t. Wodonośne utwory czwartorzędowe są mniej szeroko rozprzestrzenione i wykształcone na różnych głębokościach w postaci piasków i żwirów wodnolodowcowych genetycznie związanych ze zlodowaceniem środkowopolskim.

8.1.4. Warunki klimatyczne

Teren opracowania położony jest w rejonie nadodrzańskim dolnym, najcieplejszym na Dolnym Śląsku i charakteryzuje się ciepłym latem i łagodną zimą. Okres wegetacyjny, a więc okres o średniej dobowej temperaturze 5°C jest długi i trwa średnio ponad 220 dni. Okres bez przymrozków trwa około 160 dni. Średnia temperatura roczna przekracza 8°C. Suma opadów rocznych wynosi około 600 mm, a w okresie wegetacyjnym około 350 mm. Ilość ta jest na tym terenie na ogół wystarczająca dla uprawy roślin, ale zbyt mała dla roślin na glebach lekkich. Maksimum zachmurzenia występuje w okresie zimowym. Przeważającymi kierunkami wiatrów są wiatry zachodnie i południowo - zachodnie.

Klimat lokalny wskazuje zróżnicowanie wynikające z różnic wysokości i form morfologicznych.

Omawiany obszar charakteryzuje się klimatem należącym do łagodniejszych w Polsce. Jest to związane z położeniem w granicach Dolnego Śląska, którego nizinna część ma bardzo łagodne warunki dzięki silnym wpływom atlantyckim i południowym. Szczególną rolę w migracji tych mas powietrza mają płaskie tereny Równiny Wrocławskiej i położona na północ od niej dolina Odry. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi ok. 8,0-8,5 °C. Średnia temperatura lipca,

najcieplejszego miesiąca osiąga 18,2°C, a średnia najchłodniejszego miesiąca - stycznia osiąga -1,8°C. Termiczny okres wegetacyjny ze średnią temperaturą większą od 5°C trwa średnio 224 dni (od 218 do 226 dni). Okres wegetacyjny rozpoczyna się przeważnie 30 marca a kończy 8 listopada. Data przejścia temperatury przez próg 10°C przyjmowana jako termin siewu roślin ciepłolubnych przypada na 27 kwietnia.

Średnia roczna suma opadu atmosferycznego w rejonie Wzgórz Trzebnickich wynosi ok. 580-600 mm, utrzymując się w pobliżu średniej wielkości opadu dla terytorium Polski (605 mm). Średnia roczna wartość wskaźnika potencjalnego parowania, wyznaczona wg metody Penmana wynosi 644 mm. Wskaźnik klimatycznego bilansu wodnego wyrażający różnicę pomiędzy opadem a parowaniem potencjalnym w okresie od kwietnia do września osiąga tu -190 mm (od -233 do -154 mm). Najniższe wartości miesięczne klimatycznego bilansu wodnego występują w maju (-39 mm), w czerwcu (-49 mm) i w lipcu (-37 mm). Ocena warunków agroklimatycznych powiatu wyrażona średnią wartością wskaźnika agroklimatu wynosi 98 punktów (100 punktów - wartość maksymalna w Polsce).

Pod względem zróżnicowania klimatu lokalnego i bioklimatu praktycznie cały obszar charakteryzuje się warunkami korzystnymi, z dobrym usłonecznieniem i przewietrzaniem. Wyjątkiem są jedynie fragmenty obniżenia dolinnego w zachodniej części rozpatrywanego obszaru, charakteryzujące się podwyższoną w stosunku do otoczenia wilgotnością względną, tendencją do zalegania mgieł i występowania inwersji termicznych. Podwyższona wilgotnością względną powietrza cechują się także dna niewielkich form dolinnych rzek - Kijanki, Bełczy oraz Dopływu z Boraszyc Wielkich.

8.1.5. Flora i fauna

Flora

Bogata rzeźba obszaru gminy, zróżnicowane gleby, zachowane w wielu miejscach stosunkowo mało zmienione siedliska, a także istnienie w zachodniej części gminy ogromnego korytarza ekologicznego wzdłuż doliny Odry powoduje, że flora tego obszaru jest bardzo zróżnicowana. Rośnie tu dziko około 700 gatunków roślin naczyniowych. Występują tu m.in. następujące grupy gatunków roślin:

- gatunki górskie - np. buk zwyczajny, dziewięsił bezłodygowy, dziki bez koralowy, jarzmianka większa, jawor, olsza szara, śnieżyca wiosenna, świerk pospolity,
- gatunki o charakterze oceanicznym - np. bluszcz pospolity, goździk kartuzek, kokorycz pusta, sporek wiosenny,
- gatunki osiągające w Polsce granice swego występowania - np. goździk pyszny, kosaniec syberyjski, jałowiec pospolity.

Stwierdzono występowanie 38 gatunków roślin naczyniowych będących pod ochroną w Polsce, w tym: 28 gatunków pod ochroną całkowitą a 10 gatunków pod ochroną częściową.

Lasy

Lasy gminy należą do Nadleśnictwa Wołów. Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej lasy tego obszaru zakwalifikowano do V Śląskiej Krainy, Dzielnicy Wrocławskiej V.2, Mezonegionów: Obniżenia Ścinawskiego i Wzgórz Trzebnicko - Ostrzeszowskich. Procentowy udział poszczególnych typów siedliskowych w lasach gminy Wińsko przedstawia się następująco:

- a) siedliska borowe - bór mieszany świeży - B.M.ŚW. - 54%, bór świeży - B.Św. - 22%, bór mieszany wilgotny - B.M.W. - 1%
- b) siedliska lasowe - las mieszany - L.M. - 10%, las świeży - L.Św. - 9%, las wilgotny - L.W. - 2% olsy jesionowe, olszowe o lasy łęgowe - O.L. i L.Ł. - 2%

Panującym gatunkiem w lasach jest sosna występująca w 72% i świerk w 2% a z liściastych dąb w 15%, brzoza w 4% olsza w 5%. Pozostałe gatunki zajmują łącznie tylko 2%.

Na stan zdrowotny i sanitarny lasów Nadleśnictwa Wołów w ostatnich latach znaczący wpływ miały następujące czynniki: położenie lasów Nadleśnictwa w sąsiedztwie Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego, bliskość NZPO "Rokita" Brzeg Dolny, obniżenie poziomu wód gruntowych spowodowane kilkuletnią suszą, obniżenie koryta Odry.. Drzewostany Nadleśnictwa zakwalifikowano do I i II strefy zagrożeń przemysłowych, i do I- kategorii zagrożenia pożarowego. O zaliczeniu do tej kategorii zdecydowały m.in.: udział siedlisk świeżych, udział drzewostanów I i II klasy wieku, przeciętna ilość pożarów w roku, współczynnik hydrotermiczny i emisje przemysłowe.

Lasy nadleśnictwa ze względu na wysokie walory przyrodnicze, duży stopień naturalności, bogactwo florystyczne i faunistyczne należą do najcenniejszych fragmentów śląskiej przyrody. Lasy położone na nad Odrą na południowy-zachód od Małowic, wzdłuż Jezierzycy i Lachy zakwalifikowane jako wodochłonne, a na wschód od Krzelowa jako chroniące środowisko. W lipcu 1997 roku ok. 5500 ha lasu zatopionych zostało przez wody Odry. Powódź tysiąclecia spowodowała bardzo poważne szkody w infrastrukturze leśnej. W zalanych drzewostanach wystąpiły masowo wywroty, a w 1998 roku rozpoczął się proces zamierania wielu wydzieleni leśnych.

Fauna

Na terenie gminy stwierdzono występowanie licznych gatunków owadów (z których scharakteryzowano chrząszcze, błonkówki oraz motyle), 28 gatunków ryb, 9 gatunków płazów, 5 gatunków gadów, 167 gatunków ptaków (w tym 56 rzadkich gatunków lęgowych, 76 pospolitych gatunków lęgowych, oraz 35 gatunków przelotnych, zimujących i zalatujących sporadycznie), 39 gatunków ssaków.

8.1.6. Złoża surowców mineralnych

Charakterystyka kopalin

kruszywo naturalne

Na terenie gminy przeprowadzono zwiad geologiczny za złożami kruszywa naturalnego. Większość rejonów uznano za negatywne. Jedynie rejon: Kozowo, Wińsko, Moczydelnica Klasztorna i Smogorzów Mały uznano za rejon perspektywiczny z których można będzie pozyskać znaczne ilości kruszywa na potrzeby lokalne. Za perspektywiczny uznać należy również rejon Boraszyc Wielkich gdzie obecnie wydobywa

się niewielkie ilości piasku drobnoziarnistego. Istnieje tutaj możliwość rozszerzenia eksploatacji na terenie całej wydmy, której zasoby szacunkowe określono wstępnie na 400.000 m³

ility do produkcji keramzytu

Przeprowadzone prace zwiadowcze w dziewięciu rejonach uznały siedem rejonów za negatywne, natomiast rejony Gołaszów i Morzyna wytypowane jako perspektywiczne.

perspektywy surowcowe

Na terenie gminy nie ma udokumentowanych złóż surowców mineralnych ani też złóż które posiadają karty rejestracyjne. Na podstawie aktualnie zebranych danych można stwierdzić że brak jest perspektyw na odkrycie złóż o znaczeniu przemysłowym. Na obszarze gminy w 25 miejscach stwierdzono występowanie na powierzchni kruszywa naturalnego (głównie jest to piasek i pospółka). Mogą to być jedynie złoża wykorzystywane na potrzeby lokalne. Z uwagi na ochronę środowiska należy dążyć do likwidacji „dzikich wyrobisk”, wyznaczając kilka miejsc najmniej konfliktowych dla środowiska, gdzie eksploatacja prowadzona byłaby w sposób planowy i zorganizowany.

Obszar opracowania położony jest w obrębie makroregionu Wał Trzebnicki (318.4), w granicach mezoregionu Wzgórza Trzebnickie (318.44). Dominuje tu krajobraz falisty, lokalnie przechodzący w lekko pagórkowaty, jedynie wschodni niewielki fragment tego terenu położony jest na terenie równinnym, zaliczanym do sąsiedniego mezoregionu - Obniżenie Ścinawskie (318.43).

Pod względem administracyjnym teren ten położony jest w północnej części województwa dolnośląskiego w gminie Wińsko. Obszar opracowania obejmuje powierzchnię ok. 1471 ha, położoną w północno - środkowej części gminy Wińsko, w rejonie miejscowości Kozowo, Wrzeszów, Węgrzce, Boraszyce Małe i Wielkie oraz Wyszęce.

8.2. Przyrodnicze obszary chronione.

W „Studium” wykorzystano opracowanie „Waloryzacja przyrodnicza gminy Wińsko”, gdzie w sposób szczegółowy przeanalizowano walory środowiska i zaproponowano jego ochronę. Gmina należy do obszarów bardzo bogatych pod względem wartości środowiska naturalnego. Obecnie tylko niewielka część terenu gminy jest objęta prawną ochroną.

8.2.1. Istniejące obszary chronione

Parki Krajobrazowe

Na obszarze gminy Wińsko istnieje jeden park krajobrazowy „Dolina Jezierzycy”. Powstał rozporządzeniem nr 11 Wojewody Wrocławskiego z 12 sierpnia 1994 r na terenie gmin: Wołów i Wińsko. Cały park zajmuje powierzchnię 7953 ha, z czego na obszarze gminy Wińsko leży 1591 ha, czyli 20 %. Głównymi walorami są ekosystemy leśne i wodno-błotne z bogatą fauną i florą.

Na obszarze parku wprowadzono następujące przepisy:

Zakazuje się:

- a) lokalizacji nowych zakładów przemysłowych,

- b) budowy nowych dróg kołowych,
- c) lokalizacji ośrodków hodowlanych na skalę przemysłową oraz wszelkich ośrodków gospodarki hodowlanej posługujących się metodą bezściółkową,
- d) stosowania pestycydów z I i II grupy toksyczności oraz wszelkich pestycydów w odległości do 50 m od brzegów rzek, strumieni i stawów,
- e) lokalizacji składowisk i wylewisk odpadów pochodzących z poza terenu Parku,
- f) utrzymania otwartych kanałów ściekowych,
- g) lokalizacji ośrodków wypoczynkowych i indywidualnych domków letniskowych poza granicami jednostek osadniczych,
- h) niszczenia lub uszkodzania zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych.

Obowiązuje:

- a) prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z opracowanymi przez naczelny Zarząd Lasów Państwowych i Instytut Badawczy Leśnictwa ogólnymi zasadami zagospodarowania lasów wchodzących w skład parków krajobrazowych i obszaru chronionego krajobrazu albo innymi tego rodzaju przepisami, które w przyszłości zostaną opracowane,
- b) szczególna dbałość o zabytki kultury materialnej w formach i zakresie uzgodnionym z właściwymi organami służby konserwatorskiej,
- c) harmonizowanie budownictwa z otoczeniem przyrodniczym.

Obszary Natura 2000

OSO Natura 2000 Łęgi Odrzańskie - ostoja ptasia o powierzchni 17 999,4 ha. Stwierdzono tu występowanie co najmniej 100 gatunków ptaków, w tym co najmniej 35 gatunków z załącznika i Dyrektywy regularnie lęgowych oraz 11 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Do największych walorów należy występowanie licznych populacji (rzędu kilku procent krajowej populacji gatunku) kani czarnej, muchołówki białoszyjej, dzięcioła średniego, kani rudej, dzięcioła zielonosiwego oraz czapli siwej i kilku innych na poziomie 1% populacji krajowej.

Użytki ekologiczne

Na terenie gminy Wińsko istnieje jeden użytek ekologiczny, pod nazwą „Korydon”, utworzony dla ochrony murawy kserotermicznej.

8.2.2. Projektowane obszary chronione

Rezerваты

Na terenie gminy istnieją obszary o bardzo wysokich walorach przyrodniczych kwalifikujących je do objęcia ochroną rezerwatową. Dotychczas zaproponowano utworzenie na tym obszarze dwóch rezerwatów przyrody. W wyniku przeprowadzonej waloryzacji zinventaryzowano kolejno osiem obiektów do objęcia tą formą ochrony. Są

to:

tab.4

Numer	Nazwa rezerwatu	Charakterystyka rezerwatu
1	„Naroków”	celem utworzenia rezerwatu jest zachowanie fragmentu wielogatunkowych, żyznych lasów liściastych Wzgórz Trzebnickich
2	„Przyborowski Meander”	celem utworzenia rezerwatu jest zachowanie obfitych stanowisk chronionych i rzadkich gatunków roślin, szczególnie wodnych.
3	„Uroczysko Krzelów”	celem utworzenia rezerwatu jest zachowanie łągu jesionowo -olszowego z obfitym stanowiskiem chronionego wawrzynka wilczełyko.
4	„Słupski Bór”	celem utworzenia rezerwatu jest zachowanie fragmentu boru świeżego ze stanowiskami chronionych i rzadkich gatunków roślin.
5	„Zródlika”	celem utworzenia rezerwatu jest zachowanie źródeł z meandrującą pośród głazów strugą.
6	„Baszyn”	celem utworzenia rezerwatu jest zachowanie boru sosnowego z dużą domieszką brzozy brodawkowatej, który jest miejscem masowego występowania jałowca pospolitego.
7	„Leśniczówka”	celem utworzenia rezerwatu jest zachowanie cienistych grądów na stromym stoku Wzgórz Trzebnickich.
8	„Moczydnica”	celem utworzenia rezerwatu jest zachowanie fragmentu wielogatunkowych, żyznych lasów liściastych rosnących na krawędzi Wzgórz Trzebnickich.
9	„Domanicki Bór”	celem utworzenia rezerwatu jest zachowanie fragmentu boru świeżego z dużym udziałem brzozy brodawkowej.
10	„Jezierzyca”	celem utworzenia rezerwatu jest zachowanie odcinka czystej nizinnej rzeki o niemal naturalnym przepływie, z obecnością drzew pomnikowych, a także historycznego grodziska.

Numeracja zgodna z opracowaniem „pro Natura”.

Dla rezerwatu przyrody sporządza się plan ochrony zatwierdzany przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Do czasu objęcia terenów ochroną przez Ministra zostaną objęte ochroną przez Gminę jako użytki ekologiczne.

Parki Krajobrazowe

Nadodrzański Głogowsko - Lubiński Park Krajobrazowy jest projektowany w dolinie rzeki Odry. Obejmuje on w gminie powierzchnię około 2500 ha. Park ten będzie chronił tereny leżące w dolinie rzeki Odry. Jego powierzchnia, granice oraz zakazy i nakazy zostaną wprowadzone rozporządzeniem Wojewody.

Obszary Natura 2000

SOO Łęgi Odrzańskie - o powierzchni 20223 ha. W ostoi chroni się 11 typów siedlisk przyrodniczych, wśród których największy udział osiągają łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe - 19%. Ponadto ochronie podlega 6 gatunków ssaków, w tym 4 gatunki nietoperzy, 2 gatunki ptaków, 5 gatunków ryb, 10 gatunków bezkręgowców.

SOO Dębnińskie Mokradła - o powierzchni 5233,3 ha. Chronią 9 typów siedlisk przyrodniczych, z których największy udział osiągają łąki świeże użytkowane ekstensywnie - 14,77%. Ponadto ochronie podlegają: 5 gatunków ssaków, w tym 3

gatunki nietoperzy, 2 gatunki płazów, 2 gatunki ryb, 6 gatunków bezkręgowców oraz ok. 25 gatunków ptaków występujących w załączniku I DP.

SOO Dolina Łachy - o powierzchni 991,2 ha. Ochronie podlega 10 siedlisk przyrodniczych, wśród których największą powierzchnię zajmują łąki niżowe użytkowane ekstensywnie - 12%. Ponadto stwierdzono 4 gatunki ssaków z załącznika II DS., w tym 2 nietoperze, 2 gatunki płazów, 3 gatunki ryb i 5 gatunków owadów.

Obszar chronionego krajobrazu Wzgórz Trzebnickich

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje wyróżniające się tereny o różnych typach ekosystemu. Zagospodarowanie tych terenów powinno zapewnić stan względnej równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych. Granice obszaru oraz zakazy i nakazy konieczne do zapewnienia ochrony terenów posiadających walory przyrodnicze, krajobrazowe i wypoczynkowe przed ich niszczeniem bądź utratą tych walorów zostaną określone rozporządzeniem Wojewody.

Użytki ekologiczne

W wyniku przeprowadzonej waloryzacji zinwentaryzowano 42 nowe obszary, o wysokich walorach przyrodniczych, wytypowanych do objęcia ich ochroną w formie użytku ekologicznego. Są to:

tab.5.

Numer	Nazwa użytku	Położenie, charakterystyka użytku
1	„Budki”	stare koryto rzeki Odry
2	„Buszkowickie Starorzecza”	stare koryto rzeki Odry
3	„Odrzańskie Ramię”	oddział 237 c leśnictwa Krzelów, nadl. Wołów, stanowi ślepe ramię Odry
4	„Rowal Iwna”	oddział 236 p, leśnictwa Krzelów, nadl. Wołów
5	„Stara Odra”	długie starorzecze Odry, przecięte trakcją kolejową
6	„Grąd nad Niecieczną”	oddział 2 k, 1, m, n, o, leśnictwa Orzeszków, nadl. Wołów oraz inne działki
7	„Skarpa Młoty”	nie użytkowaną skarpe Wzgórz Trzebnickich
8	„Konarska Młaka”	torfowisko źródłiskowe
9	„Kopie”	obszar wilgotnych łąk
10	„Kozowski Łuzok”	oddział 53 m, leśnictwa Krzelów, nadl. Wołów
11	„Stara Kolej”	starą trakcję kolejową Ścinawa - Rawcz
12	„Wińskie Grzbiety”	szczyty morenowych grzbietów wraz z pozostałością starej zwirowni
13	„Molinia”	wilgotną łąkę
14	„Lonicera”	stare wyrobiska porośnięte lasem
15	„Kleszczowice”	szczyt morenowego grzbietu wraz z terenem dawnego wyrobiska
16	„Oczko”	zadrzewienie śródpolne z oczkiem wodnym
17	„Trzcinowisko”	obniżenie tereny porośnięte trzcinowiskiem i turzycowiskiem